

W świecie dziecięcej wyobraźni

Katarzyna Kryszczuk-Mańkowska, Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

18 listopada 2013 roku w Bibliotece Pedagogicznej im. Heleny Radlińskiej gościliśmy kolejnego twórcę, którego biografia jest związana ze Szczecinem. Tym razem, w zaciszu biblioteki, z nauczycielami spotkał się Marcin Szczygielski – pisarz, dziennikarz i grafik. Dorosłym odbiorcom Szczygielski jest znany jako autor sztuk teatralnych i powieści. Główne wątki spotkania dotyczyły jednak książek kierowanych do młodszych czytelników, które stanowią odrębny rozdział twórczości literackiej pisarza.

Marcin Szczygielski jest młodym autorem, i to nie tylko z racji wieku. Pisaniem powieści zajmuje się „dopiero” od 10 lat. Nic więc dziwnego, że wciąż jest mu bliski fascynujący świat dziecięcej wyobraźni. Poza tym, jak sam wspominał podczas spotkania, pisanie prozy dla młodzieży pozwala mu na nieświadome domykanie pewnych spraw z przeszłości.

Zaledwie połowa dekady poświęcona twórczości literackiej dla młodych czytelników przyniosła pisarzowi wiele wyróżnień i nagród. Napisaną w 2009 roku *Omegę* Polska Sekcja IBBY (Międzynarodowa Izba ds. Książki dla Młodych) uznała za najlepszą polską powieść dla młodzieży („Książka Roku 2010”); ponadto *Omega* została wpisana na Listę Skarbów Muzeum Książki Dziecięcej. W tym samym roku *Czarny młyn* przyniósł autorowi Grand Prix w Konkursie Literackim im. Astrid Lindgren organizowanym przez Fundację ABCXXI w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Kolejna powieść Szczygielskiego *Za niebieskimi drzwiami* (2010) otrzymała główną nagrodę „Donga” – konkursu organizowanego przez Polską Sekcję IBBY i została uhonorowana przez jury III Konkursu Literatury Dziecięcej im. Haliny Skrobiszewskiej (II nagroda oraz miejsce na Liście Skarbów Muzeum Książki Dziecięcej).

W swojej najnowszej książce *Arka czasu, czyli wielka ucieczka Rafała od kiedyś przez wtedy do teraz i wstecz* (Grand Prix Konkursu Literackiego im. Astrid Lindgren 2013) Marcin Szczygielski, pod osłoną przygody, dotyka tematyki Holokaustu. Niespełna dziewięcioletni Rafał mieszka ze swoim Dziadkiem na terenie getta warszawskiego. Dla chłopca jest to po prostu Dzielnica – miejsce, w którym się wychowuje: „Mam wrażenie, że mieszkam tu od zawsze. Że od zawsze jest Dzielnica, że od zawsze jest za mało jedzenia i za dużo ludzi. Że od zawsze jest wojna, i że trzeba ciągle pamiętać, żeby się bać – nawet wtedy, gdy człowiek nie czuje strachu”. Gdy jego dziadek

Fot. Katarzyna Kryszczuk-Mańkowska

uświadamia sobie nieodwracalność losu Żydów zamkniętych w getcie, postanawia za skrzypce – jedyne źródło dochodu i najcenniejszą rzecz, jaką ma – „kupić” swojemu wnukowi wolność.

Opowieść o chłopcu zdanym tylko na siebie, ukrywającym się wraz z innymi żydowskimi dziećmi na terenie ogrodu zoologicznego, została wyróżniona także przez gremium jurorskie nagrody literackiej „Książka Roku 2013” Polskiej Sekcji IBBY. W gronie nominowanych Marcin Szczygielski znalazł się zresztą nie tylko dzięki *Arce czasu*, ale również za drugą – wydaną w tym samym roku – powieść *Czarownica piętro niżej*, po części inspirowaną wspomnieniami z wakacji spędzonymi w dzieciństwie u dziadków w Szczecinie.

Właśnie o powiązania ze Szczecinem, wspomnienia dotyczące muzycznej kariery mamy – członkini Filipinek, jednego z najpopularniejszych polskich żeńskich zespołów wokalnych, ale także o ekranizację jego powieści, współpracę z ilustratorami, ulubione książki z dzieciństwa pytali uczestnicy spotkania. Każda z odpowiedzi stanowiła odrębną, wciągającą historię. W okolicach literatury tak często bywa, że biografia i realne wydarzenia przeplatają się z nierzadko fantastycznymi przygodami i wymyślnymi fabułami, w które uwikłani są bohaterowie. To jedna z zalet prozy Marcina Szczygielskiego – z jednej strony bowiem, posiada ona wszelkie zalety „literackości” (bogaty język, fabularność, niezwykłość), a z drugiej, można ją odbierać bardzo osobiście, przez co staje się uniwersalna i przystępna dla szerokiego grona odbiorców.